

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ЗНУ

Протокол № 8

Від 29.01.26

_____ **Шило Г.М.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти**

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАЛЬНОГО
ОЦІНЮВАННЯ В БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ**

Розробник(и): Пшенична Олена Станіславівна, кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри комп'ютерних наук Запорізький національний університет; Решевська Катерина Сергіївна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри комп'ютерних наук; Матвіїшина Надія Вікторівна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри комп'ютерних наук.

Напрямок підвищення кваліфікації: цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти від 12.10.2022 р. № 904.

Термін дії програми: 29.01.2026-29.01.2029.

Рецензенти:

Андрєєв Андрій, д.пед.н., професор, завідувач кафедри загальної та прикладної фізики Запорізького національного університету.

Каніболоцька Ольга, д.пед.н., професор, завідувач кафедри викладання другої іноземної мови Запорізького національного університету.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. У сучасних умовах цифрової трансформації освіти формувальне оцінювання набуває нового змісту та значення. Воно дозволяє не лише відслідковувати прогрес учнів, а й активно впливати на їхнє навчання, забезпечуючи індивідуалізацію та зворотний зв'язок в режимі реального часу. Використання цифрових інструментів у цьому процесі відкриває широкі можливості для підвищення ефективності навчання, мотивації та залученості учнів.

Зміни, закладені у Концепції «Нова українська школа» та Державному стандарті базової середньої освіти, актуалізують потребу у володінні педагогами сучасними технологіями оцінювання, що підтримують розвиток компетентностей та самостійності здобувачів освіти. Цифрові платформи, інтерактивні середовища та аналітичні інструменти забезпечують вчителів можливістю швидко отримувати об'єктивні дані про успішність навчання, адаптувати освітній процес і організувати зворотний зв'язок, що є ключовими елементами формувального оцінювання.

Актуальність програми підвищення кваліфікації зумовлена активною цифровізацією освітнього процесу та впровадженням дистанційних і змішаних форматів навчання. Сучасні умови вимагають від педагогів упевненого володіння електронними сервісами для формувального оцінювання, уміння організувати ефективну само- та взаємооцінку учнів, а також налагоджувати якісний і оперативний зворотний зв'язок із здобувачами освіти. Опанування цих цифрових інструментів є необхідним для підвищення професійної компетентності вчителя та забезпечення сучасного, гнучкого й результативного освітнього середовища.

Цільова група: вчителі-практики, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в 7–9 класах, або перебувають на етапі підготовки до роботи в умовах Нової української школи.

Обсяг (тривалість): 1 кредит ЄКТС / 30 годин

Особливості реалізації програми: Освітній процес організовано в дистанційному режимі на базі платформи Moodle. Програма поєднує інтерактивну теорію з практичними вебінарами і майстер-класами, що дозволяє слухачам опанувати прикладні методики оцінювання. Самостійна робота над індивідуальними кейсами забезпечує глибоке засвоєння матеріалу. Для визначення досягнення результатів навчання використовується компетентнісний підхід. Модульний зміст курсу завершується фінальним заліком.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, змішана.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійної та цифрової компетентності педагогів базової середньої школи шляхом опанування сучасних цифрових інструментів формувального оцінювання, удосконалення навичок

організації ефективного зворотного зв'язку, формування в учнів умінь само- та взаємооцінювання, а також підвищення здатності вчителя проектувати, впроваджувати й аналітично супроводжувати освітній процес у дистанційному, очному та змішаному форматах.

Завдання підвищення кваліфікації:

- систематизувати знання про функціональні можливості сучасних цифрових платформ для реалізації стратегій формувального оцінювання;
- опанувати техніку створення інтерактивних дидактичних матеріалів, що дозволяють отримувати дані про стан навчання в реальному часі;
- вдосконалити навички побудови ефективного зворотного зв'язку за допомогою цифрових інструментів;
- сформувати навички ведення цифрового портфоліо учня як інструменту аналітичного супроводу його прогресу впродовж навчання в 7–9 класах;
- забезпечити дотримання принципів академічної доброчесності та захисту персональних даних учнів під час роботи в цифровому освітньому середовищі;
- навчити створювати безпечне, неконфліктне середовище оцінювання, що сприяє зниженню рівня тривожності учнів та підвищує їхню навчальну мотивацію.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

А3. Інформаційно-цифрова компетентність

Б1. Психологічна компетентність

Б3. Компетентність педагогічного партнерства

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

у результаті проходження програми педагогічні працівники зможуть:

- класифікувати сучасні цифрові платформи за їхнім функціональним призначенням для реалізації різних стратегій формувального оцінювання;
- розуміти психолого-педагогічні засади створення безстресового середовища оцінювання для учнів 7–9 класів;
- створювати інтерактивні дидактичні матеріали, що забезпечують отримання результатів навчання в режимі реального часу;
- застосовувати інструменти швидкого цифрового фідбеку для надання мотивувальних рекомендацій та підтримки учнів;
- проектувати та супроводжувати цифрові портфоліо учнів як інструмент фіксації їхнього індивідуального прогресу протягом навчання в основній школі;

- впроваджувати цифрові методики само- та взаємооцінювання, що сприяють розвитку автономності та відповідальності здобувачів освіти;
- трансформувати процес оцінювання з контролюючої функції у засіб підтримки індивідуальної освітньої траєкторії кожного учня.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів навчання здійснюється за бальною системою та передбачає комплексну перевірку сформованості професійних компетентностей, практичних умінь і засвоєння теоретичних положень програми.

Максимальна кількість балів – 100, з них:

до 60 балів – за виконання практичних завдань;

до 20 балів – за індивідуальне завдання;

до 20 балів – за підсумкове тестування.

Практичні завдання та індивідуальне завдання оцінюються за такими критеріями:

- відповідність змісту завдання поставленим вимогам;
- обґрунтованість педагогічних рішень;
- практична застосовність запропонованих підходів;
- повнота та структурованість подання матеріалу.

Для отримання сертифікату мінімальна кількість набраних балів – 60.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат

Вартість: 750 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми спрямований на ґрунтовне опанування теоретичних засад інтеграції цифрових технологій в систему формувального оцінювання учнів базової середньої школи. Процес навчання побудований на засадах інтерактивності: ключові концепції розкриваються через лекції-візуалізації, що дозволяє наочно продемонструвати складні аспекти цифрового супроводу навчання. Учасники залучаються до тематичних дискусій для обміну професійним досвідом та участі в експрес-опитуваннях. Це забезпечує глибоке занурення слухачів у тему та дозволяє спільно вибудовувати стратегії ефективного оцінювання.

Особливість практичних занять – виконання завдань та професійних кейсів за принципом «навчання через дію» (learning by doing). Це означає, що вчителі не просто знайомляться з інтерфейсом сервісів, а занурюються в імітаційний процес формувального оцінювання.

Самостійна робота передбачає індивідуальне завдання зі створення цілісного набору інструментів для конкретного уроку або теми.

Підсумкові заходи включають виконання підсумкового тесту, оцінювання за встановленими критеріями практичних завдань та індивідуального завдання.

Структура програми містить два модулі та чотири взаємопов'язані теми.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 тестових завдань та представляють завершене індивідуальне завдання.

Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 100 балів.

Мінімальний бал для отримання сертифікату – 60 (з них не менше 35 балів за практичні завдання).

Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них:

8 год – лекційні заняття

12 год – практична робота

8 год – самостійна робота

2 год – контрольні заходи (підсумковий контроль).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1. Цифрові освітні ресурси та їх можливості					
Тема 1.1. Цифрова компетентність вчителя: від теорії до практики	2	2	2	–	5
Тема 1.2. Інструменти цифрового освітнього середовища	2	4	2	–	7
<i>Разом за модулем</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	–	<i>12</i>
Модуль 2. Формувальне оцінювання в умовах цифровізації освіти					
Тема 2.1. Методи та інструменти формувального оцінювання	2	2	2	–	3

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Тема 2.2. Формувальн е оцінювання в умовах цифровізації освіти	2	4	2	–	3
<i>Разом за модулем</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>4</i>		<i>14</i>
Підсумкові заходи	–	–	–	2	2
Усього	8	12	8	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ МОЖЛИВОСТІ

Тема 1.1. Цифрова компетентність вчителя: від теорії до практики

Цифрова компетентність вчителя. Міжнародна рамка DigCompEdu. Аналіз професійного стандарту вчителя в Україні та очікувань держави щодо цифрової грамотності освітян.

Теоретичні та прикладні аспекти цифрового освітнього середовища (ЦОР). Поняття, можливості, переваги та виклики його створення. Забезпечення безпечної поведінки в цифровому просторі, захист персональних даних, пристроїв та електронних освітніх ресурсів.

Захист авторських прав у мережі Інтернет, механізми надання доступу, поширення та спільного використання ЦОР. Дотримання принципів академічної доброчесності та вимог законодавства України під час створення й модифікації електронних освітніх ресурсів.

Тема 1.2. Інструменти цифрового освітнього середовища

Класифікація та призначення цифрових освітніх ресурсів. Огляд існуючих освітніх ресурсів і сервісів для навчання. Добір та модифікація цифрових освітніх ресурсів з урахуванням мети, умов навчання, віку та потреб здобувачів освіти. Створення, зберігання, систематизація та організація спільної роботи з цифровими освітніми ресурсами.

Цифрові інструменти на етапах уроку. Цифрові інструменти для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії під час навчання. Цифрові сервіси для отримання даних про прогрес здобувачів освіти.

МОДУЛЬ 2. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Методи та інструменти формувального оцінювання

Формувальне оцінювання. Сутність формувального оцінювання. Навчальні цілі й критерії успіху. Зворотний зв'язок, методи отримання вчителем зворотного зв'язку щодо сприймання та розуміння учнями навчального матеріалу. Самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Педагогічні техніки, методи й прийоми формувального оцінювання, інструменти для його здійснення. Оцінювання результату й процесу групової діяльності (парна, командна тощо).

Тема 2.2. Формувальне оцінювання в умовах цифровізації освіти

Класифікація інструментарію формувального оцінювання. Порівняльна характеристика та поєднання традиційних (паперових) і сучасних цифрових технік, методів та прийомів формувального оцінювання. Використання цифрових опитувань, вікторин та інтерактивних вправ для підвищення мотивації та

залучення учнів базової середньої школи. Методика впровадження інструментів формувального оцінювання в різних формах навчання: очному, дистанційному та змішаному. Використання сервісів Formative, Nearpod, Classkick, Gynzy для формувального оцінювання.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Модуль 1. Цифрові освітні ресурси та їх можливості

1. Розробка флешкарток, інтерактивних вправ, вікторин.
2. Конструювання інструментів миттєвого зворотного зв'язку.
3. Створення інструментів опитування з розгалуженою логікою.
4. Проектування структури цифрового портфолію.
5. Цифровий аудит ресурсу – перевірка обраного сервісу на захист персональних даних.
6. Проаналізувати власний рівень цифрової компетентності.

Модуль 2. Формувальне оцінювання в умовах цифровізації освіти

7. Проектування карти цілей та добір цифрових інструментів.
8. Підготовка цифрових інструментів реалізації колективного навчання.
9. «Візуальний орієнтир»: розробка цифрового чекліста успіху.
10. Проектування інтерактивної сесії для збору фідбеку.
11. Реалізація шестикутного навчання.
12. Проектування вебквесту для формувального оцінювання.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Модуль 1. Цифрові освітні ресурси та їх можливості

1. Які шість сфер компетентності визначає Європейська рамка цифрової компетентності педагогів (DigCompEdu)? Спробуйте оцінити свій поточний рівень за кожною з них (від A1 до C2).
2. У чому полягає основна відмінність між загальною цифровою грамотністю та професійною цифровою компетентністю вчителя згідно з Професійним стандартом вчителя в Україні?
3. Які саме дескриптори цифрової компетентності в українському стандарті є критичними для вчителя в умовах дистанційного та змішаного навчання?
4. Які ключові компоненти має містити сучасне цифрове освітнє середовище закладу освіти для забезпечення безперервності навчання?
5. Як подолати проблему «цифрового розриву» серед учнів у межах одного класу?
6. Які кроки є обов'язковими для захисту персональних даних учнів та власних пристроїв?

Модуль 2. Формувальне оцінювання в умовах цифровізації освіти

7. Як правильно сформулювати «критерії успіху» для конкретного уроку так, щоб вони були зрозумілими учневі, а не лише вчителю?
8. Які методики дозволяють об'єктивно оцінити внесок кожного учня в результат групової чи командної роботи?
9. Як за допомогою техніки «Світлофор» або «Вихідний квиток» (Exit tickets) швидко зібрати дані про розуміння матеріалу всім класом одночасно?
10. У чому полягає перевага використання цифрових інструментів над паперовими техніками під час формувального оцінювання?
11. Яким чином інтерактивні вікторини впливають на залученість учнів, які мають низьку внутрішню мотивацію до навчання?
12. Як функція перегляду відповідей учнів у реальному часі допомагає вчителю миттєво коригувати план уроку під час використання Formative?
13. Провести порівняльний аналіз сервісів Nearpod і Classkick.
14. Які можливості сервісу Gynzy є найбільш корисними для створення інтерактивних вправ на мультимедійній дошці в очному форматі?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
2. Концепція розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
3. Положення про атестацію педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки від 9 вересня 2022 р. № 805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text>.
4. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 жовтня 2022 р. № 904. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
5. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 13 липня 2020 р. № 764-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
7. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

8. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>.

Основна література

1. Ількевич Н. С. Хмарні технології в освіті: навчально-методичний посібник. Житомир: вид-во ЖДУ, 2021. 88 с.
2. Інтернет-ресурси в навчальному процесі: добірка цікавих інтернет-ресурсів / *Освітній проєкт «На урок»*. Київ: [б. в.], 2023. 42 с.
3. Кулешова О. А. Формувальне оцінювання у базовій школі: навчально-методичний посібник. Миколаїв: ОІППО, 2022. 100 с.
4. Мобільні технології в школі: посіб. для вчителів / І. А. Патрушева та ін. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 175 с.
5. Організація дистанційного навчання у школі: методичні рекомендації / упоряд. І. Коберник, З. Звиняцьківська. Київ: МОН України, 2020. 71 с.
6. Пшенична О. С., Присяна Д. І. Мультимедійні технології навчання: методичні рекомендації. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2025. 187 с.
7. Цифрові інструменти формування оцінювання: методичний посібник / укл. І. Терлецька. Чернівці: [б. в.], 2024. 27 с.

Додаткова література

1. Грицай Я. Г. Цифрові інструменти для формування оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2025. Т. 1, № 3. С. 80–84. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-3\(222\)-80-84](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-3(222)-80-84).
2. Мрія – державна освітня екосистема для учнів, батьків і вчителів. *Мрія – державна освітня екосистема*. URL: <https://mriia.gov.ua/app>.
3. Оцінювання в 5–9 класах НУШ: відповідаємо на запитання. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/news/otsiniuvannia-v-59-klasakh-nush-vidpovidaemo-na-zapytannia>.
4. Цифрова адженда України – 2020. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.
5. Цифрова трансформація освіти і науки. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/tag/tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki?&tag=tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki>